Carta pastoral amb motiu de l'Any de l'Eucaristia

S.E. Mons. Xavier Echevarría
Prelat de l'Opus Dei
Roma, 6 d'octubre de 2004.

«En la Santíssima Eucaristia es conté tot el bé espiritual de l'Església, és a dir, Crist mateix, la nostra Pasqua i Pa viu, que per la seva Carn vivificada i que vivifica per l'Esperit Sant, dóna vida als homes»[1]. Aquesta misteriosa i inefable manifestació de l'amor de Déu per la humanitat, ocupa un lloc privilegiat en el cor dels cristians i, concretament, dels fills de Déu en l'Opus Dei. Així ho va ensenyar el nostre estimadíssim Pare amb el seu exemple, amb la seva predicació i amb els seus escrits, quan afirmava que l'Eucaristia constitueix «el centre i l'arrel de la vida espiritual del cristià»[2].

Per això, ens ha omplert d'alegria la decisió del Sant Pare, que es va fer pública la passada Solemnitat del Corpus Christi, de celebrar un *Any de l'Eucaristia* a l'Església universal. Recordeu que aquest temps comença en el present mes d'octubre, amb el Congrés Eucarístic Internacional de Guadalajara (Mèxic), i es conclourà a l'octubre de 2005, amb l'Assemblea ordinària del Sínode de Bisbes, dedicada precisament a aquest admirable Sagrament.

En continuïtat ideal amb el Jubileu del 2000 i en l'esperit de la Carta Apostòlica *Novo Millennio ineunte*, desitjo que els fidels de la Prelatura, els Cooperadors i les persones que es formen a la calor de l'esperit de l'Obra, diàriament secundem el Romà Pontífex i procurem amb totes les nostres forces que la Sagrada Eucaristia ocupi cada vegada més el nucli de la nostra existència sencera. També us suggereixo que, en aquest Any eucarístic, acompanyats per la Mare de Déu amb el rés del Rosari i moguts per l'exemple de Sant Josepmaria, anem activament al Sagrari per a manifestar a Jesús, fet Hòstia Santa, amb profunda sinceritat: *Adoro te devote!* Fixem-nos aquesta meta amb exigència de conducta, perquè la nostra vida valdrà en la mesura de la intensitat de la nostra pietat eucarística.

Adoro te devote, latens deitas, quæ sub his figuris vere latitas

Tant va estimar Déu el món

Comencem amb un acte personal d'adoració rendida a l'Eucaristia, al mateix Crist, ja que en aquest Santíssim Sagrament «estan continguts veritablement, realment i substancialment el Cos i la Sang juntament amb l'ànima i la divinitat de nostre Senyor Jesucrist, i, per consegüent, Crist enter»[3]. Jesús s'hi troba present, però no se'l veu: està ocult sota les espècies de pa i de vi[4]. «Està amagat en el Pa ... per amor teu»[5].

L'amor que manifesta a les criatures és la causa que s'hagi quedat entre nosaltres, en aquest món, sota el vel eucarístic. «Des de petit he comprès perfectament el perquè de l'Eucaristia: és un sentiment que tots tenim; voler quedar-nos per sempre amb qui

---

[1] Concili Vaticà II, Decr. *Presbyterorum ordinis*, n. 5.
[2] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 87. Cfr Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 11; Decr. *Presbyterorum ordinis*, n. 14.
[3] Concili de Trento, ses. XIII, *Decret sobre la Sagrada Eucaristia*, ca. 1 (Denz. 1651).
[4] Cf. *Ibid*., ca. 2 (Denz. 1652).
[5] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 538.

estimem»[6]. El nostre Pare, considerant el misteri de l'amor de Crist que posa les seves delícies a estar entre els fills dels homes (cf. *Prv* 8, 31), que no consenteix deixar-nos orfes (cf. *Jo* 14, 18), que ha decidit romandre amb nosaltres fins a la consumació dels segles (cf. *Mt* 28, 20), il·lustrava el motiu de la institució d'aquest Sagrament amb la imatge de les persones que s'han de separar. «Desitjarien estar sempre juntes, però el deure —el que sigui— els obliga a allunyar-se»; i pel fet de no estar en condicions d'aconseguir-ho, «es bescanvien un record, potser una fotografia», però «no aconsegueixen fer més perquè el poder de les criatures no arriba tan lluny com el seu voler». Jesús, Déu i Home, supera aquests límits per amor nostre. «El que nosaltres no podem, ho pot el Senyor». Ell «no deixa un símbol, sinó la realitat: es queda Ell mateix»[7]: el qui va néixer de Maria a Betlem; el qui va treballar a Natzaret i va recórrer Galilea i La Judea i va morir crucificat en el Gòlgota; el qui va ressuscitar gloriosament al tercer dia i es va aparèixer als seus deixebles repetides vegades[8].

La fe cristiana ha confessat sempre aquesta identitat, també per a rebutjar les nostàlgies dels qui excusaven el seu escàs esperit cristià, al·legant que no veien el Senyor com els primers deixebles; o dels qui argumentaven que es comportarien d'una altra manera si poguessin tractar-lo físicament. «Quants diuen ara: "Voldria veure la seva forma, la seva figura, els seus vestits, el seu calçat!" Doncs heus aquí que el veus, el toques, el menges. Tu desitges veure els seus vestits; però Ell se't dóna a si mateix, no només perquè el vegis, sinó perquè el toquis i el mengis, i el rebis dintre teu. Ningú, doncs, s'hi apropi amb desconfiança, ningú amb tebiesa: tots encesos, tots fervorosos i vigilants»[9].

Un Déu proper

Sant Josepmaria ens ha ensenyat a assumir amb plenitud la fe en la presència real de Jesucrist en l'Eucaristia, de manera que el Senyor entri veritablement en la nostra vida i nosaltres en la seva, que el mirem i contemplem —amb els ulls de la fe— com a una persona realment present: ens veu, ens escolta, ens espera, ens parla, se’ns apropa i ens busca, s'immola per nosaltres en la Santa Missa[10].

Explicava el nostre Pare que els homes tendeixen a imaginar el Senyor molt «lluny, on brillen les estrelles», com si es desentengués de les seves criatures; i no acaben de creure «que també és sempre al nostre costat»[11]. Potser hàgiu trobat persones que consideren el Creador tan distint dels homes, que els sembla que no el concerneixen els petits o grans avatars que componen la vida humana. Nosaltres, no obstant això, sabem que no és així, que «Déu habita en les altures i mira les coses petites» (*Sal* 137, 6, Vg): es fixa amb amor en cadascun, tot allò nostre li interessa.

«El Déu de la nostra fe no és un ésser llunyà, que contempla indiferent la sort dels homes: els seus afanys, les seves lluites, les seves angoixes. És un Pare que estima als seus fills fins a l'extrem d'enviar el Verb, Segona Persona de la Trinitat Santíssima, perquè, encarnant-se, mori per nosaltres i ens redimeixi. El mateix Pare amorós que ara ens atreu suaument cap a Ell, mitjançant l'acció de l'Esperit Sant que habita en els nostres cors»[12]. El seu amor i el seu interès infinits per cadascun de nosaltres, han dut el

---

[6] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 14-IV-1960.
[7] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 83.
[8] Cf. *Ibid*., n. 84.
[9] Sant Joan Crisòstom, *Homilies sobre l'evangeli de Sant Mateu*, 82, 4 (PG 58, 743).
[10] Cf. *Camí*, nn. 269, 537, 554; *Forja*, nn. 831, 991; *És Crist que passa*, n. 151.
[11] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 267.
[12] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 84.

Fill a quedar-se en l'Hòstia Santa, a més d'encarnar-se i a treballar i a sofrir com els seus germans els homes. És veritablement *Emmanuel*, Déu amb nosaltres. «El Creador s'ha desbordat en afecte per les seves criatures. Nostre Senyor Jesucrist, com si encara no fossin suficients totes les altres proves de la seva misericòrdia, institueix l'Eucaristia perquè puguem tenir-lo sempre a prop i —en el que ens és possible entendre— perquè, mogut pel seu Amor, Ell que no necessita res, no vol prescindir de nosaltres»[13].

Actes d'adoració

Davant aquest misteri de fe i d'amor, caiem en adoració; actitud necessària, perquè només així manifestem adequadament que creiem que l'Eucaristia és Crist veritablement, realment i substancialment present amb el seu Cos, la seva Sang, la seva Ànima i la seva Divinitat. També ens cal aquesta disposició perquè només així el nostre amor —rendit i total— pot arribar al nivell de resposta adequada a l'immens amor de Jesús per cadascun (cf. *Jo* 13, 1; *Lc* 22, 15). La nostra adoració a Crist sagramentat, per ser Déu, comporta alhora gest extern i devoció interna, enamorament. No és ritualisme convencional, sinó oblació íntima de la persona que es tradueix externament. «En la Santa Missa adorem, complint amorosament el primer deure de la criatura amb el seu Creador: «adoraràs el Senyor, el Déu teu, i només a Ell serviràs» (*Dt* 6, 13; *Mt* 4, 10). No adoració freda, exterior, d'esclau, sinó íntima estimació i acatament, que és amor entranyable de fill»[14].

Els gestos d'adoració —com la inclinació de cap o de cos, la genuflexió, la prostració— volen sempre expressar reverència i afecte, submissió, anorreament, desig d'unió, de servei i, per descomptat, cap servilisme. La veritable adoració no significa allunyament, distància, sinó identificació amorosa, perquè «un fill de Déu tracta el Senyor com a Pare. El seu tracte no és un obsequi servil, ni una reverència formal, de mera cortesia, sinó que està ple de sinceritat i de confiança»[15].

Quina categoria concedia Sant Josepmaria a aquestes manifestacions de pietat, per petites que poguessin semblar! Aquests detalls estan plens de sentit, revelen la finor interior de la persona i la qualitat de la seva fe i del seu amor. «Quina pressa tenen tots ara per a tractar Déu! (...). Tu no tinguis pressa. No facis, en lloc d'una genuflexió piadosa, una contorsió del cos, que és una burla (...). Fes la genuflexió així, a poc a poc, amb pietat, ben feta. I mentre adores Jesús sagramentat, digues-li en el teu cor: *Adoro te devote, latens deitas*. T'adoro, oh Déu meu amagat»[16].

I més importància encara reconeixia a aquesta actitud interior d'amor, que ha d'amarar totes les manifestacions externes de la devoció eucarística. L'adoració a Jesús sagramentat va de la contemplació del seu amor per nosaltres, a la declaració rendida de l'amor de la criatura per Ell; però no es queda només en qüestió de paraules, que també resulten necessàries, sinó que es palesa sobretot en fets externs i interns de lliurament: «que cadascun sapiguem dir al Senyor, sense soroll de paraules, que res no podrà separar-nos d'Ell, que la seva disponibilitat —inerme— de quedar-se en les aparences tan fràgils! del pa i del vi, ens ha convertit en esclaus voluntaris»[17]. Fent ressò a Sant Joan Damascè, Sant Tomàs d'Aquino explica que, en la veritable adoració, la humiliació

---

[13] *Ibíd.*
[14] Sant Josepmaria, Homilia *Sacerdot per a l'eternitat*, 13-IV-1973.
[15] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 64.
[16] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, octubre 1972.
[17] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 90.

exterior del cos manifesta i excita la devoció interior de l'ànima, l'ànsia de sotmetre's a Déu i servir-lo[18].

No hem de posar objecció —al contrari!— al fet de repetir al Senyor que l'estimem i l'adorem, però hem d'apreuar aquestes paraules amb les nostres obres de subjecció i d'obediència al seu voler. «Déu nostre Senyor necessita que li repetiu, en rebre'l cada matí: Senyor, crec que ets Tu, crec que estàs realment ocult en les espècies sacramentals! T'adoro, t'estimo! I, quan li feu una visita a l'oratori, repetiu-li-ho novament: Senyor, crec que ets realment present! t'adoro, t'estimo! Això és tenir afecte al Senyor. Així l'estimarem més cada dia. Després, continueu estimant-lo durant la jornada, pensant i vivint aquesta consideració: acabaré bé les coses per amor a Jesucrist que ens presideix des del tabernacle»[19].

Tibi se cor meum totum subiicit, quia, te contemplans, totum deficit

Esbalair-se davant el misteri d'amor

Davant el lliurament de Jesucrist en l'Eucaristia, quantes vegades repetia el nostre Pare: «es va quedar per a tu»; «es va humiliar fins a aquests extrems per amor teu»[20]. En contemplar tant amor, el cor creient queda com fulminat, ple d'admiració, i desitja correspondre al seu torn donant-se del tot al Senyor. «Jo m'esbalaeixo davant aquest misteri d'Amor»[21]. Conreem aquest sentiment, aquesta disposició de la intel·ligència i de la voluntat, per tal de no acostumar-nos-hi i per a mantenir sempre l'ànim senzill del nen que es meravella davant els regals que el seu pare li prepara. Diguem també amb profund agraïment: «Gràcies, Jesús, gràcies per haver-te rebaixat tant, fins a saciar totes les necessitats del nostre pobre cor»[22]. I, com a conseqüència lògica, esclatem a cantar, lloant el nostre Pare Déu, que ha volgut alimentar els seus fills amb el Cos i la Sang del seu Fill; perseverant en aquesta lloança perquè sempre resultarà curta[23].

Jesús s'ha quedat en l'Eucaristia per a remeiar la nostra feblesa, els nostres dubtes, les nostres pors, les nostres angoixes; per a guarir la nostra solitud, les nostres perplexitats, els nostres descoratjaments; per a acompanyar-nos en el camí; per a sostenir-nos en la lluita. Sobretot, per a ensenyar-nos a estimar, per a atreure'ns al seu Amor. «Quan contempleu la Sagrada Hòstia exposada en la custòdia sobre l'altar, mireu quin amor, quina tendresa la de Crist. Jo m'ho explico, per l'amor que us tinc; si pogués estar lluny treballant, i alhora al costat de cadascun de vosaltres, amb quin gust ho faria!»

»Crist, en canvi, sí que pot! I Ell, que ens estima amb un amor infinitament superior al que puguin albergar tots els cors de la terra, s'ha quedat perquè puguem unir-nos sempre a la seva Humanitat Santíssima, i per ajudar-nos, per consolar-nos, per enfortir-nos, per tal que siguem fidels»[24].

---

[18] Cf. Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Teològica*, II-II, q. 84, a. 2; Sant Joan Damasc, *Sobre la fe ortodoxa*, 4, 12 (PG 94, 1133).
[19] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, 4-IV-1970.
[20] Sant Josepmaria, *Camí*, nn. 539, 538. Cf. *Solc*, nn. 685, 686; *Forja*, n. 887.
[21] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 161.
[22] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 14-IV-1960.
[23] «Lauda, Sion, Salvatorem, / lauda ducem et pastorem / in hymnis et canticis. / Quantum potes, tantum aude: / quia maior omni laude, / nec laudare sufficis» (Missal Romà, Solemnitat del Cos i la Sang de Crist, Seqüència *Lauda Sion*).
[24] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 838. Cf. nn. 832, 837.

«No són els meus pensaments com els vostres pensaments, ni els vostres camins són els meus camins —oracle de Jahveh—. Puix que tal com superen els cels la terra, així superen els meus camins els vostres i els meus pensaments els vostres» (*Is* 55, 8-9). La lògica eucarística sobrepassa tota lògica humana, i això no només pel fet que la presència de Crist sota les espècies sacramentals és un misteri que mai no podrem comprendre plenament amb la nostra intel·ligència; sinó també perquè la donació de Crist en l'Eucaristia desborda completament la petitesa del cor humà, la de tots els cors humans junts. A la capacitat de la nostra ment, tanta generositat li pot semblar inexplicable, perquè es troba molt distant dels egoismes grans o petits que tantes vegades ens soteguen.

«El més gran boig que hi ha hagut i hi haurà és Ell. És possible bogeria més gran que entregar-se com Ell s'entrega, i als qui s'entrega?

»Perquè bogeria hauria estat quedar-se com un Nen indefens; però, aleshores, fins i tot molts malvats s'entendririen, sense gosar maltractar-lo. Li semblà poc: va voler anorrear-se més i donar-se més. I es va fer menjar, es va fer Pa.

»—Diví Boig! Com et tracten els homes?... Jo mateix?»[25].

Cal engrandir el cor per a apropar-se a Jesús sagramentat. Certament, la fe és necessària; però es requereix a més, per a ser ànima d'Eucaristia, "saber voler", "saber donar-se als altres", imitant —dintre de la nostra poquedat— el lliurament de Crist a tots i a cadascun. Amb la seva experiència personal, Sant Josepmaria ha pogut confiar-nos: «La freqüència amb què visitem el Senyor està en funció de dos factors: fe i cor; veure la veritat i estimar-la»[26].

En l' "escola" de Sant Josepmaria

El nostre Pare va assaborir amb profunditat, des de molt jove, l'amor de Crist en quedar-se en aquest Sagrament, perquè tenia una fe molt gran —«que es podia tallar»— i perquè sabia amar: es podia posar «com exemple d'home que sap estimar». Per això, la «bogeria d'amor» del Senyor en donar-se a nosaltres en aquest Sagrament «li va robar el cor», i va entendre el súmmum d'anorreament i humiliació a què va arribar el Senyor per un afecte tendre i fort a cadascun de nosaltres. Per això també, va saber correspondre a aquest amor sense cedir a la generalitat de l'anonimat: es va considerar directament interpel·lat per Crist que s'oferia per la seva vida, i per la de tots, en l'Eucaristia, i va estar en condicions d'escriure, referint-se al Sant Sacrifici: «"La nostra" Missa, Jesús...»[27].

Emprenguem quotidianament aquest itinerari del nostre estimadíssim Fundador: demanem al Senyor moltes vegades amb els Apòstols, com repetia Sant Josepmaria: *adauge nobis fidem!*; i, per tant, aprenguem en "l'escola de Mariano" a donar-nos constantment als altres, començant per servir els qui es troben al voltant nostre, amb una atenció vibrant d'amor sacrificat. Així sabrem també entrar nosaltres en el misteri de l'Amor eucarístic i unir-nos íntimament al sacrifici de Crist. Alhora, l'amor que alberguem al Senyor sagramentat ens durà a donar-nos als altres, precisament sense que es noti, sense fer-lo pesar: com Ell, passant ocults. «Per amor i per a ensenyar-nos a estimar, va venir Jesús a la terra i es va quedar entre nosaltres en l'Eucaristia»[28].

---

[25] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 824.
[26] Sant Josepmaria, *Solc*, n. 818.
[27] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 533.
[28] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 151.

Hem d'imitar en la nostra conducta personal l'*oblatus est quia ipse voluit* (*Is* 53, 7, Vg) de Jesús: aquesta decidida determinació interior de donar-se i lliurar-se a la persona estimada, de complir el que espera i demana. Necessitem un cor net, ple d'afectes dreturers, buit dels desordres que introdueix el jo desorbitat. «Les manifestacions externes d'amor han de néixer del cor, i perllongar-se amb testimoniatge de conducta cristiana (...). Que les nostres paraules siguin veritables, clares, oportunes; que sàpiguen consolar i ajudar, que sàpiguen, sobretot, portar a d'altres la llum de Déu»[29].

Ser de debò ànimes d'Eucaristia no es redueix a la fidel observança d'unes cerimònies, que resulten per descomptat indispensables; s'estén al lliurament complet del cor i de la vida, per amor a Qui ens va consignar i ens continua consignant la seva amb absoluta generositat. Aprenguem de la Mare de Déu la humilitat i la disponibilitat sense condicions per a estimar, acollir i servir Jesucrist. Meditem sovint, com ens proposava el nostre estimadíssim Pare, que Ella «va ser concebuda immaculada per a albergar Crist en el seu si». I afrontem la pregunta amb que concloïa aquesta invitació: «si l'acció de gràcies ha de ser proporcional a la diferència entre do i mèrits, no deuríem convertir tot el nostre dia en una Eucaristia contínua?»[30].

Visus, tactus, gustus in te fallitur, sed auditu solo tuto creditur

Amb la llum de la fe

Que patent s'alça el fracàs dels sentits davant el Santíssim Sagrament! L'experiència sensible, camí natural perquè la nostra intel·ligència conegui el que són les coses, aquí no basta. Només l'oïda salva l'home del naufragi sensible davant l'Eucaristia. Només escoltant la Paraula de Déu que revela el que la ment no percep a través de la sensibilitat, i acollint-la amb la fe, s'arriba a saber que la substància —encara que ho sembli— no és pa sinó el cos de Crist, no és vi sinó la sang del Redemptor.

També la intel·ligència trontolla, perquè no arriba ni arribarà a comprendre mai la possibilitat que romanent allò sensible —les "espècies"— del pa i del vi, la realitat substancial constitueixi el Cos i la Sang de Crist. «El que no comprens i no veus, ho afirma una fe viva, més enllà de l'ordre propi de les coses»[31].

Per aquesta virtut teologal s'aconsegueix, davant el Misteri eucarístic, la certesa que a la sola raó humana es presenta com impossible. «Senyor, jo crec fermament. Gràcies per haver-nos concedit la fe! Crec en Tu, en aquesta meravella d'amor que és la teva Presència Real sota les espècies eucarístiques, després de la consagració, en l'altar i en els Sagraris on estàs reservat. Crec més que si t'escoltés amb les meves orelles, més que si et veiés amb els meus ulls, més que si et toqués amb les meves mans»[32].

«És tota la nostra fe la que es posa en acte quan creiem en Jesús, en la seva presència real sota els accidents del pa i del vi»[33]. Fe en el poder del Creador; fe en Jesús, que afirma: «Això és el meu cos», i afegeix: «Aquest és el calze de la meva sang»; fe en l'acció inefable de l'Esperit Sant, que va intervenir en l'encarnació del Verb en el si de Maria Verge i intervé en l'admirable conversió eucarística, en la transubstanciació.

---

[29] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 156.
[30] Sant Josepmaria, Homilia *Sacerdot per a l'eternitat*, 13-IV-1973.
[31] Misal Romà, Solemnitat del Cos i la Sang de Crist, Seqüència *Lauda Sion*.
[32] Sant Josepmaria, *Carta 28-III-1973*, n. 7.
[33] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 153.

Fe en l'Església, que ens ensenya: «Crist Redemptor nostre va dir que era veritablement el seu cos allò que oferia sota l'aparença de pa (*Mt* 26, 26 ss; *Mc* 14, 22 ss; *Lc* 22, 19 ss; 1 *Cor* 11, 24 ss); per aquest motiu l'Església de Déu va tenir sempre la persuasió, i ara novament ho declara en aquest sant Concili, que per la consagració del pa i del vi es realitza la conversió de tota la substància del pa en la substància del cos de Crist Senyor nostre, i de tota la substància del vi en la substància de la seva sang. I aquesta conversió, pròpiament i convenientment, fou anomenada transubstanciació per la Santa Església Catòlica»[34].

En continuïtat amb aquest Concili i amb l'entera Tradició, el Magisteri posterior ha insistit en el fet que «tota explicació teològica que intenti buscar alguna intel·ligència d'aquest misteri, deu mantenir, per a estar d'acord amb la fe catòlica, que en la realitat mateixa, independentment del nostre esperit, el pa i el vi han deixat d'existir després de la consagració, de manera que el cos i la sang adorables de Crist Jesús són els que estan realment davant de nosaltres»[35].

Us aconsello que, especialment al llarg d'aquest *Any de l'Eucaristia*, rellegiu i mediteu alguns dels més importants documents que el Magisteri de l'Església ha dedicat al Santíssim Sagrament[36]. Acollim amb agraïment íntim aquests venerats textos, reforçant la nostra *obœdientia fidei* a la Paraula de Déu que en aquests ensenyaments se'ns transmet amb autoritat donada per Jesucrist[37].

Credo quidquid dixit Dei Filius; nil hoc verbo veritatis verius

Paraules de vida

La nostra fe es funda en les paraules mateixes del Senyor, que l'Església ha entès sempre com són, és a dir, en sentit plenament real. Després d'haver multiplicat els pans i els peixos, el Senyor va declarar: «Jo sóc el pa viu que ha baixat del cel. Si algun menja aquest pa viurà eternament; i el pa que Jo donaré és la meva carn per a la vida del món» (*Jo* 6, 51). No parlava en termes figurats; si hagués estat així, en comprovar que molts —inclosos alguns deixebles— s'escandalitzaven davant aquests mots, els hauria explicat d'una altra manera. Però no ho va fer; al contrari, va reafirmar amb força: «El qui menja la meva carn i beu la meva sang té vida eterna, i Jo el ressuscitaré l'últim dia. Perquè la meva carn és veritable menjar i la meva sang és veritable beguda» (*Jo* 6, 54-55). Perquè no pensessin que se'ls anava a oferir com a aliment de forma material i sensible, va afegir: «L'Esperit és el que dóna la vida, la carn no serveix de res; les paraules que us he parlat són esperit i són vida» (*Jo* 6, 63).

Són paraules del *Verbum spirans amorem*: paraules d'amor, que duen a l'amor, perquè revelen l'Amor de Déu a la humanitat, que anuncien la Bona Nova: «La Trinitat s'ha enamorat de l'home»[38]. No li han d'importar les nostres coses? No intervindrà en el nostre favor quan calgui? «Diu Sió: "Jahveh m'ha abandonat, el Senyor m'ha oblidat". Podria una dona oblidar al seu nen de pit, no compadir-se del fill de les seves entranyes? Doncs encara que ella pogués oblidar-lo, jo no t'oblidaré» (*Is* 49, 14-15). Aquest interès,

---

[34] Concili de Trento, ses. XIII: *Decret sobre la Sagrada Eucaristia*, cap. 4 (Denz. 1642).
[35] Pau VI, *Credo del Poble de Déu*, 30-VI-1968. Cfr Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 15.
[36] Cf., per exemple, Pius XII, Litt. enc. *Mediator Dei*, 20-XI-1947; Pau VI, Litt. enc. *Mysterium fidei*, 3-IX-1965; Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003; *Catecisme de l'Església Catòlica*, nn. 1322-1419.
[37] Cf. Concili Vaticà II, Const. dogm. *Dei Verbum*, n. 10.
[38] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 84.

aquesta cura de Déu per cadascun de nosaltres, amb l'encarnació del Verb ens arriba a través del seu Cor humà. «Commouen Jesús la fam i el dolor, però sobretot el commou la ignorància. "Va veure Jesús la multitud que l'esperava, i se li entendriren davant això les entranyes, perquè caminaven com ovelles sense pastor, i així es va posar a instruir-los sobre moltes coses" (*Mc* 6, 34)»[39].

Una actitud de confiança

En el pla natural, és lògic subratllar la importància de l'experiència sensible, com a fonament de la ciència i del saber. Però si els ulls es queden «enganxats a les coses terrenes», no és difícil o estrany que succeeixi el que descrivia el nostre Pare: «Els ulls s'entelen; la raó es creu autosuficient per a entendre-ho tot, prescindint de Déu (...). La intel·ligència humana es considera el centre de l'univers, s'entusiasma de nou amb el "sereu com déus" (*Gn* 3, 5) i, en omplir-se d'amor per si mateixa, torna l'esquena a l'amor de Déu»[40]. En una època que «fomenta un clima mundial per a centrar-ho tot en l'home; un ambient de materialisme, que desconeix la vocació transcendent de l'home»[41], hem de conrear en nosaltres i difondre al nostre voltant l'actitud d'obertura als altres, de confiança raonable en la paraula dels altres.

Abans us assenyalava que, per a comprendre el «devessall diví»[42] de l'Eucaristia, cal "saber estimar"; considereu també que igualment cal "saber escoltar" i confiar, abans de res, en Déu i en la seva Església. La fe —submissió i, alhora, elevació de la intel·ligència— en Jesús sagramentat ens alliberarà d'aquesta espiral nefasta que allunya de Déu i també dels altres; ens defensarà d'aquest «envaniment general» que encobreix «el pitjor dels mals»[43]. Aquest prostrar la intel·ligència davant la Paraula increada, oculta en les espècies de pa, ens ajuda també a no fiar-nos només dels nostres sentits i del nostre judici, i a reforçar en nosaltres l'autoritat de Déu que no s'equivoca ni pot equivocar-se.

En el Sagrari s'oculta la fortalesa, el refugi més segur contra els dubtes, contra els temors i les inquietuds[44]. Aquest és el Sagrament de la Nova Aliança, de l'Aliança eterna, novetat última i definitiva perquè ja no hi ha cap altra possibilitat de donar-se més. Sense Crist, l'home i el món es quedarien a les fosques. També la vida del cristià es torna més i més ombrívola si se separa d'Ell. Aquest Sagrament, amb la seva definitiva novetat, llença per sempre la vellúria, la incredulitat, el pecat. «Tot allò que és caduc, allò que és nociu i allò que no serveix —el descoratjament, la desconfiança, la tristesa, la covardia— tot allò s'ha de llençar. La Sagrada Eucaristia introdueix en els fills de Déu la novetat divina, i devem respondre *in novitate sensus* (*Rm* 12, 2), amb una renovació de tot el nostre sentir i de tot el nostre obrar. Se'ns ha donat un principi nou d'energia, una arrel poderosa, empeltada en el Senyor»[45].

In Cruce latebat sola deitas, at hic latet simul et humanitas

Amb Crist en el Calvari

---

[39] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 109.
[40] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 6.
[41] Sant Josepmaria, *Carta 28-III-1973*, n. 10.
[42] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 80.
[43] *Ibid*, n. 6.
[44] Cf. Sant Josepmaria, *Solc*, n. 817.
[45] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 155.

La celebració de l'Eucaristia ens situa en el Calvari, ja que «en aquest diví sacrifici, que en la Missa es realitza, es conté i incruentament s'immola aquell mateix Crist que una sola vegada es va oferir Ell mateix cruentament en l'altar de la creu (*He* 9, 27) (...). Una sola i la mateixa és, en efecte, la víctima, i el qui ara s'ofereix pel ministeri dels sacerdots, és el mateix que llavors es va oferir a si mateix en la creu, i és només distinta la manera d'oferir-se»[46]. «I tenim accés al Calvari «no solament a través d'un record ple de fe, sinó també en un contacte actual, ja que *aquest sacrifici es fa present*, perpetuant-se sacramentalment en cada comunitat que l'ofereix per mans del ministre consagrat»[47].

En el Gòlgota, en una altra creu, prop de Jesús hi és Dimes, el bon lladre. Coincidim amb ell en aquest fet de trobar-nos realment davant la mateixa Persona, d'assistir al mateix dramàtic esdeveniment. També coincidim —o volem coincidir— en la fe profunda en aquesta Persona: ell va creure que Jesús portava amb ell el Regne de Déu i, penedit, desitjava estar amb Crist en aquest Regne. Nosaltres creiem igualment que és Déu, el Fill de Déu, que es va fer home per salvar-nos; però ens distingim d'aquell pecador contrit en el fet que ell veia la humanitat de Crist, però no la divinitat; nosaltres, en Jesús sagramentat, no veiem ni la divinitat ni la humanitat.

El lladre penedit

A diferència de l'altre malfactor, Dimes reconeixia les seves culpes, acceptava el càstig merescut per les seves ofenses i confessava la santedat de Jesús: «Aquest no ha fet cap mal» (*Lc* 23, 41). També nosaltres preguem el Senyor que ens aculli en el seu Regne. Per a rebre'l més purificats en el nostre pit, confessem les nostres culpes i li demanem perdó; quan calgui també, com l'Església ens ensenya, acudint abans amb dolor constructiu al sagrament de la Reconciliació:

«Si no és decent que ningú s'apropi a cap funció sagrada, sinó santament; (...) amb més diligència encara (el cristià) ha d'evitar apropar-se a rebre'l sense gran reverència i santedat, assenyaladament llegint en l'Apòstol aquelles tremendes paraules: "El qui menja i beu indignament, menja i beu el seu propi judici, en no discernir el cos del Senyor" (1 *Cor* 11, 29). Per la qual cosa, al que vol combregar cal portar-li a la memòria el precepte seu: "Mes provi's a si mateix l'home" (1 *Cor* 11, 28).

»El costum de l'Església declara que és necessària aquella prova per la qual ningú ha d'apropar-se a la Sagrada Eucaristia amb consciència de pecat mortal, per molt contrit que li sembli estar, sense precedir la confessió sacramental»[48].

La humilitat de Crist crucificat va moure Dimes a no ensuperbir-se i a acceptar amb mansuetud el sofriment, rebutjant la temptació de rebel·lar-se. «Humilitat de Jesús: a Betlem, a Natzaret, al Calvari... —Però més humiliació i més baixament en l'Hòstia Santíssima: més que a la cova, i que a Natzaret i que a la Creu»[49]. Imitem el *latro pœnitens* en la disposició humil, amb major motiu, perquè l'exemple d'anorreament en l'Eucaristia, que contemplem amb la fe, és encara més gran que aquell que ell va veure amb els seus ulls en el Calvari. Quan el "jo" s'alci superbiós, reclamant drets de comoditat, sensualitat, reconeixements o agraïments, el remei és mirar el Crucificat, anar al Sagrari, participar sacramentalment en el seu sacrifici. A aquesta conclusió arribava el

---

[46] Concili de Trento, ses. XXII, *Doctrina sobre el Santíssim Sacrifici de la Missa*, cap. 2 (Denz. 1743).
[47] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 12.
[48] Concili de Trento, ses. XIII, *Decret sobre la Sagrada Eucaristia*, cap. 7 (Denz. 1647).
[49] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 533.

nostre Pare, que tancava així aquest punt de Camí : «Per això, n'estic d'obligat a estimar la Missa!»[50].

Càtedra de totes les virtuts

Escriu Sant Tomàs d'Aquino que Crist en la Creu dóna exemple de tota virtut: «Passio Christi sufficit ad informandum totaliter vitam nostram»[51], basta girar els ulls al Crucificat, per a aprendre tot el que necessitem en aquesta vida. I insisteix: «Nullum enim exemplum virtutis abest a Cruce»[52], no hi falten exemples de cap virtut, hi abunden clarament per a totes: fortalesa, paciència, humilitat, despreniment, caritat, obediència, menyspreu dels honors, pobresa, abandó...

De l'Eucaristia podem afirmar altre tant: és càtedra excelsa d'amor i d'humilitat; en aquest Do diví, podem enfortir-nos també en les altres virtuts cristianes. «En la Sagrada Eucaristia i en l'oració hi ha la càtedra en la qual aprenem a viure, servint amb servei alegre totes les ànimes: a governar, també servint; a obeir en llibertat, volent obeir; a buscar la unitat en el respecte de la varietat, de la diversitat, en la identificació més íntima»[53].

Es mostra especialment com a càtedra per a les virtuts que deuen conrear-se diàriament en el treball i en la família, en les situacions comunes de les persones corrents: saber esperar, saber acollir tothom, estar disponible sempre... El silenci de Jesús sagramentat resulta sobretot eloqüent per a qui, com nosaltres, hem de santificar-nos *nel bel mezzo della strada*, atrafegats en mil ocupacions en aparença d'escassa importància. Des del silenci d'aquesta seu, Ell ens puntualitza que la vida ordinària ens ofereix —amb la humilitat amb què transcorre— una possibilitat constant de santificació i d'apostolat; que enclou tot el tresor i la força de Déu, que intervé i dialoga en cada instant amb nosaltres, i s'interessa fins de la caiguda d'un cabell de la criatura (cf. *Mt* 10, 29).

Contemplant Jesús sagramentat, ens endinsem en la necessitat de moure'ns amb rectitud d'intenció, amb el fet de no tenir altra voluntat que la de complir el voler diví: servir les ànimes perquè arribin al Cel. Es descobreix la transcendència de donar-nos als altres, gastant la pròpia existència a acompanyar els nostres germans els homes, sense soroll, amb paciència, discretament; amb l'amistat i l'afecte manifestats en obres potser petites però concretes i útils; amb la disponibilitat de temps i amb l'amplitud de cor que sap pronunciar per a tots, per a cadascun, l'oportuna paraula, el consell i el consol necessaris, el comentari doctrinal i la correcció fraterna.

«Ell s'abaixa a tot, ho admet tot, s'exposa a tot —a sacrilegis, a blasfèmies, a la fredor de la indiferència de tants—, amb la condició d'oferir, encara que sigui a un home sol, la possibilitat de descobrir els batecs d'un Cor que salta en el seu pit nafrat»[54].

Lliurar-se al servei dels altres

Davant la presència real de Jesús en el Sagrari, es comprèn l'eficàcia inefable d'«ocultar-se i desaparèixer», que no comporta caure en *el dolce far niente*, aïllar-se dels altres, deixar d'influir en l'ambient i en el desenvolupament dels esdeveniments en el propi àmbit familiar, professional o social. Es tradueix, al contrari, en el fet de donar tota la

---

[50] *Ibíd.*
[51] Sant Tomàs d'Aquino, *Col·lació 4 sobre el Credo*.
[52] *Ibid*.
[53] Sant Josepmaria, *Carta 24-III-1931*, n. 61.
[54] Sant Josepmaria, Homilia *Sacerdot per a l'eternitat*, 13-IV-1973.

glòria a Déu i respectar la llibertat dels altres; i també d'empènyer-los cap al Senyor no amb soroll humà, sinó amb la "coacció" del propi lliurament i de la virtut alegre i generosa.

Mirant el Senyor sagramentat, ens persuadim de la conveniència de "fer-nos pa"; que els altres puguin alimentar-se del nostre —de la nostra oració, del nostre servei, de la nostra alegria— per a anar endavant en el camí de la santedat. Ens convencem de la necessitat del «sacrifici amagat i silenciós»[55], sense espectacle ni gestos grandiloqüents. «Jesús es va quedar en l'Eucaristia per amor..., per tu.

»—S'hi va quedar, sabent com el rebrien els homes..., i com el reps tu.»

»—S'hi va quedar, perquè el mengis, perquè el visitis i li expliquis les teves coses i, tot tractant-lo en l'oració prop del Sagrari i en la recepció del Sagrament, te n'enamoris més cada dia, i facis que altres ànimes —moltes!— segueixin igual camí»[56].

En l'Eucaristia, Jesús mostra amb eloqüència divina que, per a ser com Ell, cal lliurar-se completament i sense regateigs als altres, fins a fer del nostre caminar un servei constant. «Arribaràs a ser sant si tens caritat, si saps fer les coses que agradin als altres i que no siguin ofensa a Déu, encara que a tu et costin»[57].

Ambo tamen credens atque confitens, peto quod petivit latro pœnitens

El ritme de la contrició

Tornem a l'escena del Calvari, per a escoltar la petició del bon lladre, que tant removia Sant Josepmaria quan meditava l'*Adoro te devote*. «He repetit moltes vegades aquell vers de l'himne eucarístic: "Peto quod petivit latro pœnitens", i sempre em commoc: demanar com el lladre penedit!

»Va reconèixer que ell sí mereixia aquell càstig atroç... I amb una paraula va robar el cor a Crist i es "va obrir" les portes del Cel»[58].

Especialment en els últims anys, davant les dificultats de l'Església, el nostre Pare s'acollia amb tota la seva ànima a la misericòrdia divina, demanant aquesta comprensió, aquest amor de Déu per a si i per a tots. No exhibia mèrits, que pensava no tenir; «tot ho ha fet el Senyor», assegurava convençut. No apel·lava a motius de justícia per a aconseguir del Senyor l'ajuda en la tribulació i en la prova; buscava el refugi de la seva compassió. Així, de la fe en Crist passava a la contrició: a la conversió constant i alegre. Amb aquesta lògica actuava el nostre Pare, ben segur que *cor contritum et humiliatum, Deus, non despicies* (*Sal* 50 [51], 19), no menysprea Déu un cor contrit i humiliat.

Ara, amb la seva intercessió en el Cel, hem d'assimilar aquest ritme de fe i dolor que constitueix el senyal inequívoc d'autèntica vida interior. El tracte eucarístic reforçarà la nostra esperança, la nostra confiança en la misericòrdia del Senyor, de moltes maneres; entre altres, ajudant-nos a descobrir les nostres misèries perquè les duguem al peu de la Creu i així, amb la lluita contra els defectes, alcem victoriosa la Creu del Senyor sobre les nostres vides, sobre les nostres debilitats.

Fiar-se de la misericòrdia divina

---

[55] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 509.
[56] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 887.
[57] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 556.
[58] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, XII estació, n. 4.

Dimes va trobar la misericòrdia i la gràcia divines transformant aquella activitat que abans era la seva "professió": assaltar i robar a d'altres. En la creu, per la fe i un dolor sincer, "va assaltar" Crist, li "va robar" el cor i va entrar amb Ell en la glòria. El nostre Pare ens ha transmès l'«amorós costum d'"assaltar" Sagraris»[59]; ens ha ensenyat, sobretot, a unir el nostre treball santificat a l'ofrena que Jesús fa de Si mateix en la Missa i a treballar així amb la força que dimana del seu sacrifici.

L'experiència del *latro pœnitens* és també la nostra: de la misericòrdia del Senyor esperem la nostra santificació. En rebre el seu perdó i la seva gràcia, reflectim aquests dons en la fraternitat amb què tractem tots, ja que la santedat, la perfecció, està directament relacionada amb la misericòrdia. Ho expressa clarament el mateix Senyor: «Sigueu perfectes com el vostre Pare celestial és perfecte» (*Mt* 5, 48); i «sigueu misericordiosos com el vostre Pare és misericordiós» (*Lc* 6, 36).

Però hem de tenir sempre present que «la misericòrdia no es queda en una escarida actitud de compassió: la misericòrdia s'identifica amb la superabundància de la caritat que, al mateix temps, porta amb si la superabundància de la justícia»[60]. Es tradueix senzillament en el fet de donar-se i dedicar-se als altres, com el bon samarità: sense descurar els propis deures i, al mateix temps, decidir-se a sacrificar la comoditat i a prescindir de petits —o no tan petits— plans i interessos personals. «Misericòrdia significa mantenir el cor en carn viva, humanament i divinament transformat per un amor robust, sacrificat, generós»[61].

Entesa així, aquesta disposició activa de l'ànim es pot aplicar-la analògicament a Crist, Déu i Home. Això resultaria absurd si referíssim la nostra misericòrdia a Déu en si mateix, però no ho és en relació a la Humanitat de Jesús, ja que el mateix Senyor ens ha dit que considera dirigida a Ell la misericòrdia usada amb els seus germans els homes, àdhuc els més petits (cf. *Mt* 25, 40). A més, podem viure la misericòrdia d'alguna manera —com a desgreuge— amb la Humanitat del Senyor oculta en el Sagrari, on se'ns presenta com «el Gran Solitari»: és un profund acte d'amor i de pietat anar a visitar-lo a la «presó d'amor», on s'ha quedat «voluntàriament tancat»[62] perquè ha volgut estar sempre amb nosaltres, fins al final.

Quantes possibilitats se'ns obren per a "tractar-lo bé", per a acompanyar-lo, per a manifestar-li afecte! A tal conducta ens encoratjava Sant Josepmaria: «Jesús Sagramentat, que ens esperes amorosament en tants Sagraris abandonats, jo demano que en els dels nostres Centres et tractem sempre "bé", envoltat del nostre afecte, de la nostra adoració, del nostre desgreuge, de l'encens de les petites victòries, del dolor de les nostres derrotes»[63].

Plagas, sicut Thomas, non intueor, Deum tamen meum te confiteor

L'actitud inicial de Tomàs

Vuit dies després de la Resurrecció de Jesús, en el Cenacle, Tomàs mira el Senyor, que li mostra les seves nafres i li diu: «Porta aquí el teu dit i mira les meves mans, i porta la teva mà i fica-la en el meu costat, i no siguis incrèdul sinó fidel» (*Jo* 20, 27). Nosaltres, en l'Eucaristia, ens trobem també realment davant el seu cos gloriós, encara que alhora

---

[59] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 876.
[60] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 232.
[61] *Ibid*.
[62] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 827.
[63] Sant Josepmaria, *Carta 28-III-1973*, n. 7.

en estat de víctima —*Christus passus*— per la separació sacramental del cos i de la sang. «El sacrifici eucarístic no només fa present el misteri de la passió i mort del Salvador, sinó també el misteri de la resurrecció, que corona el seu sacrifici. En tant que vivent i ressuscitat, Crist es fa en l'Eucaristia "pa de vida" (*Jo* 6, 35 i 48), "pa viu" (*Jo* 6, 51)»[64].

Podem pensar que l'Apòstol Tomàs, quan agafaren Jesús a Getsemaní i després —davant el "fracàs humà" de Crist—, es devia sentir desconcertat, defraudat, desesperançat. Potser el seu enfonsament interior era especialment emotiu i per això li costava, més que als altres deu, acceptar la realitat de la Resurrecció del Senyor. Se li va fer particularment difícil tornar a creure en Jesús, esperar de nou en Ell, omplir-se altra vegada de sòlida il·lusió; en poques paraules: estimar-lo i sentir-se estimat per Ell. I va posar condicions.

Déu s'ha revelat progressivament, i el curs històric de la Revelació d'alguna manera es tradueix a nivell personal en l'itinerari de fe de cadascun. Qualsevol nou pas en aquest camí significa un abandó interior també "nou", que resulta més costós, que obliga a una major identificació amb Crist, morint més i més al propi jo. I ens convé estar previnguts, perquè la reacció de Sant Tomàs pot també treure el cap per la nostra ànima: una actitud d'incredulitat, de resistència a creure sense vacil·lació, a creure més: no ens estranyem ni ens espantem. Per a salvar aquest inconvenient, repetim amb més fe davant el Sagrari i en altres ocasions: *Dominus meus et Deus meus!* (*Jo* 20, 28).

Els Apòstols creien en Jesús com a profeta i enviat de Déu; com a Messies i Salvador d'Israel; com a Fill de Déu. Però s'havien format una idea inexacta de com s'actuaria aquesta salvació i quines formes assumiria el Regne del seu Mestre. Els anuncis que Crist va puntualitzar sobre la seva passió i mort, almenys tres vegades, no els van entendre del tot. Després, en part per la seva indolència i en part per tota la tragèdia de la passió, els esdeveniments els van posar violentament davant el pla de Déu, i tots van naufragar llevat de Sant Joan. I els va costar, de manera particular a Sant Tomàs, acceptar la realitat gloriosa de Crist ressuscitat. Però les diverses aparicions del Senyor van resoldre les seves reserves, i el mateix Tomàs va superar la seva fluixedat espiritual, com acabo d'esmentar, amb un meravellós acte de fe i d'amor: *Dominus meus et Deus meus!*

A l'hora de les proves

No excloguem en nosaltres mateixos, per diversos motius, una inicial resistència a creure, per l'acumulació d'experiències negatives; per l'adversitat d'un ambient anticristià; o per «un encontre inopinat amb la Creu»[65], que se'ns mostra més concreta i crua: «Perquè Déu ens demana a tots una abnegació plena, i de vegades el pobre home de fang —de què estem fets— es rebel·la; sobretot, si hem deixat que el nostre jo s'interposi en el treball, que ha de ser per a Déu»[66].

Aquest tipus de situacions les superem sempre, amb la gràcia divina, si les afrontem pel que són: invitacions a apropar-nos més a Déu, a conèixer-lo millor i estimar-lo més, a servir-lo amb més eficàcia. I el mitjà més segur per a superar-les ens ve facilitat per la trobada amb Crist crucificat i gloriós; amb Jesús sagramentat. De manera molt especial, llavors, ha arribat el moment d'anar al Sagrari a parlar amb el Senyor, que ens mostra les seves nafres com a credencials del seu amor; i, amb fe en aquestes nafres que físicament

---

[64] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 14.
[65] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, V estació.
[66] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, 25-VI-1972.

no contemplem, descobrirem amb els apòstols la necessitat del Misteri que «Crist patís i així entrés en la seva glòria» (*Lc* 24, 26); acollirem més clarament la Creu com un do diví, entenent així aquella exhortació del nostre Pare: «tinguem l'afany de veure la glòria i la joia ocultes en el dolor»[67].

A les nafres de Crist

Insisteixo, filles i fills meus, no devem sorprendre'ns ni espantar-nos si ens topem amb situacions especialment dures, en les quals el "clarobscur" de la fe ens presenta més explícitament la seva dimensió de foscor; ocasions en què potser resultarà més difícil reconèixer Crist, tan sols atalaiar per on passa el camí volgut per Déu. Aquest tipus de proves interiors es pot deure, de vegades, a la misèria humana, a la falta de correspondència; però amb freqüència no és així, sinó que forma part del pla volgut per Déu per a identificar-nos amb Jesucrist, per a santificar-nos.

Ha arribat el moment d'"anar", com va fer l'Apòstol Tomàs, a les nafres de Crist. Així ens ho explica Sant Josepmaria: «No oblideu que estar amb Jesús és, segurament, topar-se amb la seva Creu. Quan ens abandonem en les mans de Déu, és freqüent que Ell permeti que assaborim el dolor, la solitud, les contradiccions, les calúmnies, les difamacions, les burles, per dintre i per fora: perquè vol conformar-nos a imatge i semblança seva, i tolera també que ens diguin bojos i que ens prenguin per necis.

»És l'hora d'estimar la mortificació passiva, que ve —oculta o descarada i insolent— quan no l'esperem (...).

»En admirar i estimar autènticament la Humanitat Santíssima de Jesús, descobrirem, una a una, les seves nafres. I en aquests temps de purgació passiva, penosos, forts, de llàgrimes dolces o amargues que procurem d'amagar, ens caldrà ficar-nos dintre de cadascuna d'aquelles Santíssimes Ferides: per tal de purificar-nos, per complaure'ns amb aquesta Sang redemptora, per enfortir-nos (...).

»Aneu-hi com més us commogui: descarregueu en les Ferides del Senyor tot aquest amor humà... i aquest amor diví. Que això és voler la unió, sentir-se germà de Crist, un consanguini seu, fill de la mateixa Mare, perquè és Ella qui ens ha menat fins a Jesús»[68].

No només en moments de prova, sinó sempre, busquem més perseverantment la trobada amb Crist ressuscitat, que ens espera a l'Altar i al Sagrari. Amb quanta confiança i seguretat hem d'acudir a l'oració davant Jesús sagramentat, per a demanar, amb l'audàcia dels nens, per tantes necessitats i intencions! Tomàs apòstol va posar aquesta trobada com a condició per a creure; nosaltres, ara, per la gràcia de Déu, abriguem la certesa que en aquest situar-nos davant Jesús es resolen totes les nostres dificultats espirituals. No contemplem ni la humanitat ni la divinitat del Senyor, però creiem fermament, i anem a Ell, que «ens veu, ens sent, ens espera i ens presideix des del Tabernacle estant, on es troba realment present ocult en les espècies sacramentals (...), que pregunta: què et passa? Em passa... i de seguida, llum o, si més no, acceptació i pau»[69]. Així serem fidels i sentirem l'impuls i la força per a dir a tothom, sense respectes humans, amb naturalitat i amb urgència, que hem trobat Crist, que l'hem tocat, que viu! Assaborirem, com Sant Josepmaria, la veritat i el goig que *Iesus Christus heri et hodie, ipse et in sæcula!* (*He* 13, 8).

---

[67] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 9-IV-1937.
[68] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, nn. 301-303.
[69] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 249.

Fac me tibi semper magis credere, in te spem habere, te diligere

Ànimes d'eucaristia: fe, amor, esperança

El creixement de la vida espiritual està directament relacionat amb el creixement de la devoció eucarística. Amb quina força ho va predicar el nostre Pare! Com a fruit de la seva pròpia experiència espiritual, ens empeny a cadascuna, a cadascun: «Sigues ànima d'Eucaristia! —Si el centre dels teus pensaments i esperances és al Sagrari, fill, que abundants els fruits de santedat i d'apostolat!»[70].

El desig de santedat i el zel apostòlic troben en la contemplació eucarística la seva llera i el seu fonament més sòlid. «No comprenc com es pot viure cristianament sense sentir la necessitat d'una amistat constant amb Jesús en la Paraula i en el Pa, en l'oració i en l'Eucaristia. I entenc molt bé que, al llarg dels segles, les successives generacions de fidels hagin anat concretant aquesta pietat eucarística»[71].

Quan Déu s'apropa a l'ànima per a atreure-la a Si, la criatura ha de disposar-se amb més actes de fe, d'esperança i d'amor; ha d'intensificar la seva vida teologal, traduint-la en més oració, més penitència, major freqüència de sagraments, més intens tracte eucarístic. Així es va comportar sempre el nostre Pare, sobretot des que el Senyor va començar a manifestar-se a la seva ànima, amb aquells indicis d'amor. Ja en el Seminari de San Carlos va passar nits senceres en oració, acompanyant al Senyor en el Sagrari; a mesura que transcorrien les jornades, percebia profundament la urgència d'estar més amb Ell.

El camí cristià és sendera essencialment teologal: fruit del coneixement sobrenatural, de la tensió al Bé infinit que és la Trinitat, de la comunió en la caritat. I l'adoració eucarística conté la seva expressió més sublim, perquè es dirigeix a Déu tal com Ell ha decidit quedar-se més al nostre abast. Alhora, i per això mateix, se'ns mostra com el millor mitjà per a créixer en aquestes tres virtuts. El nostre Pare les demanava tots els dies, precisament en la Santa Missa, mentre alçava Jesús sagramentat en l'Hòstia consagrada i en el calze amb la seva Sang: *adauge nobis fidem, spem, caritatem!*

La fe, l'esperança i la caritat: virtuts sobrenaturals, que només Déu pot infondre en les ànimes i només Ell pot intensificar. Però això no significa que la recepció d'aquests dons divins eximeixi de la col·laboració personal, perquè en tots els seus plans mai l'Omnipotent no imposa el seu amor: «No vol esclaus, sinó fills, i respecta la nostra llibertat»[72]. Per això, d'ordinari, disposa que la seva acció inefable estigui acollida i acompanyada per l'esforç de la criatura: admirem-nos davant la categoria que ens atribueix.

Delicadeses del Senyor

És possible descobrir que l'ocultament de Jesucrist en les espècies eucarístiques, que respon a les exigències de l'economia sacramental, també respon precisament al desig diví de no forçar la llibertat humana. Ocultant-se, el Senyor ens convida a buscar-lo, mentre Ell surt al nostre encontre, «es deixa trobar»[73]. Quantes vegades succeí així amb Sant Josepmaria, que, sense adonar-se'n, sense proposar-s'ho expressament, es trobava

---

[70] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 835.
[71] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 154.
[72] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 129.
[73] Sant Josepmaria, Homilia *Sacerdot per a l'eternitat*, 13-IV-1973.

"rumiant" paraules de l'Escriptura que il·luminaven aspectes de la seva labor, que li manifestaven la voluntat de Déu, que contestaven a problemes i dubtes que havia exposat al seu Senyor! «Explica l'Evangelista que Jesús, després d'haver obrat el miracle, quan volen coronar-lo rei, s'amaga.

»—Senyor, que ens fas participar del miracle de l'Eucaristia: et demanem que no t'amaguis, que visquis amb nosaltres, que et vegem, que et toquem, que et sentim, que vulguem estar sempre al costat teu, que siguis el Rei de les nostres vides i dels nostres treballs»[74].

La vida teologal, de fe, esperança i caritat, per la seva mateixa naturalesa tendeix sempre a més, a un creixement de la correspondència: no es conforma amb el que ja fa. Senyal d'estimar de debò Déu, per tant, és jutjar que se l'estima poc, que s'ha d'augmentar el tracte diari. Només qui alberga un amor escàs, pensa que ja ama molt. El nostre Pare ens interpel·la amb força: «Que... no pots fer més!? —No serà que... no pots fer menys?»[75]. Responguem, acudint una vegada més a Crist, Senyor nostre, ocult en el Sagrari: «Fac me tibi semper magis credere, in te spem habere, te diligere!»

Aquesta tensió a "més" —com tota la vida cristiana— troba en l'Eucaristia la seva arrel i el seu centre. Perquè Jesús eucarístic és el cim del "crescendo" de donació de Déu a la humanitat, i —en identificar-nos amb Ell— ens comunica aquesta mateixa tendència al "crescendo" en lliurament personal, "suaviter et fortiter", com duent-nos de la mà. Així ho expressava Sant Josepmaria: «Vas començar amb la teva visita diària... —No m'estranya que em diguis: començo a estimar amb bogeria la llum del Sagrari»[76]. I, davant el Tabernacle, supliquem amb fervorosa pietat a Jesús que ens concedeixi a tots, més i més, una «fe operativa», una «caritat esforçada», una «esperança constant» (1 *Te* 1, 3).

O memoriale mortis Domini, panis vivus, vitam præstans homini

Memorial del Sacrifici de la Creu

L'Eucaristia és memorial de la mort del Senyor i banquet on Crist ens dóna com a aliment el seu cos i la seva sang. «La divina saviesa —ensenya Pius XII— ha trobat una manera admirable per a fer manifest el sacrifici del nostre Redemptor amb senyals exteriors, que són símbols de mort. En efecte, gràcies a la transubstanciació del pa en el cos i del vi en la sang de Crist, així com està realment present el seu cos, també ho està la seva sang; i d'aquesta manera les espècies eucarístiques, sota les quals es troba present, simbolitzen la cruenta separació del cos i de la sang. D'aquesta manera, la commemoració de la seva mort, realment succeïda en el Calvari, es repeteix en cadascun dels sacrificis de l'altar; ja que per mitjà de senyals diversos se significa i es mostra Jesucrist en estat de víctima»[77].

Joan Pau II, quan exposa aquesta doctrina, escriu: «La Missa fa present el sacrifici de la Creu, no se li afegeix i no el multiplica. El que es repeteix és la seva celebració memorial, la "manifestació memorial" (*memorialis demonstratio*), per la qual l'únic i definitiu sacrifici redemptor de Crist s'actualitza sempre en el temps. La naturalesa

[74] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 542.
[75] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 23.
[76] Sant Josepmaria, *Solc*, n. 688.
[77] Pío XII, Litt. enc. *Mediator Dei*, 20-XI-1947, n. 20.

sacrificial del Misteri eucarístic no pot ser entesa, per tant, com alguna cosa a part, independent de la Creu o amb una referència solament indirecta al sacrifici del Calvari»[78].

La Santa Missa mai no es queda, per tant, en un simple record de l'esdeveniment salvador del Gòlgota, sinó que l'actualitza sacramentalment. Tot sagrament realitza el que significa; així, la Missa significa i fa present el mateix sacrifici de Jesús en el Calvari. Ens porta el memorial viu de la Passió i Mort de nostre Senyor. «Quan l'Església celebra l'Eucaristia, fa memòria de la Pasqua de Crist i aquesta es fa present: el sacrifici que Crist va oferir una vegada per sempre en la Creu, roman sempre actual»[79]. En el Sacrifici de la Missa, unim totes les nostres coses a l'oferiment amb què Jesucrist, Cap de l'Església, es va lliurar a Déu Pare, en adoració, acció de gràcies, satisfacció pels pecats de la humanitat i petició per totes les necessitats del món.

Centre i arrel de la vida espiritual

El nostre Fundador, en les seves catequesis, s'esforçava a explicar l'íntima relació existent entre l'Últim Sopar, la Creu i la Missa. En moments en els quals, en no pocs ambients, s'enfosquia l'essència sacrificial de l'Eucaristia, va posar especial èmfasi en l'infinit valor del Sant Sacrifici. Amb paraules assequibles a tots, comentava en una ocasió: «Distingeixo perfectament la institució de la Sagrada Eucaristia, que és un moment de manifestació d'amor diví i humà, i el Sacrifici en les fustes de la Creu. En el Sopar, Jesús era passible, no havia patit encara; en el Calvari és pacient, sofrint amb gest de Sacerdot Etern. Jesús és allí clavat amb ferros, després d'haver santificat el món amb les seves petjades, i mor per amor de cadascun de nosaltres: tota la seva sang és el preu de la nostra ànima, de cada ànima»[80].

Amb aquesta immolació, el Senyor ens ha obtingut una redempció eterna (cf. *He* 9, 12). Aquest sacrifici «és tan decisiu per a la salvació del gènere humà, que Jesucrist l'ha realitzat i ha tornat al Pare només *després d'haver-nos deixat el mitjà per a participar-hi*, com si hi haguéssim estat presents. Així doncs, tot fidel hi pot prendre part, obtenint fruits inesgotablement. Aquesta és la fe, de la qual han viscut al llarg dels segles les generacions cristianes»[81].

Sant Josepmaria va saber acollir aquest llegat de fe i viure'l a fons en totes les seves implicacions. Seguint el consell i l'exemple dels Sants Pares, va buscar sempre imitar —al llarg de cada dia— el que es realitza en la Missa, i això mateix aconsellava als altres: «Que t'identifiquis amb aquest Jesús Hòstia que s'ofereix en l'altar!»[82]. Sempre es va exercitar en el que ensenyava: la Santa Missa, com a *centre i arrel de la vida espiritual del cristià*, constituí el fonament de cadascuna de les seves jornades. I ho va saber meditar i transmetre a la llum de la seva contemplació profunda del Misteri eucarístic.

La Missa «és acció divina, trinitària, no humana. El sacerdot que celebra serveix el designi del Senyor, prestant el seu cos i la seva veu; però no obra en nom propi, sinó *in persona et in nomine Christi*, en la Persona de Crist, i en nom de Crist.

»L'amor de la Trinitat als homes fa que, de la presència de Crist en l'Eucaristia, neixin per a l'Església i per a la humanitat totes les gràcies. Aquest és el sacrifici que profetitzà

---

[78] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 12. Cf. Concili de Trento, ses. 22 , *Doctrina sobre el Sant Sacrifici de la Missa*, cap. 2 (Denz. 1743).
[79] *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 1364.
[80] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, 22-V-1970.
[81] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 11.
[82] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 14-IV-1960.

Malaquies (...). És el Sacrifici de Crist, ofert al Pare amb la cooperació de l'Esperit Sant: oblació de valor infinit, que eternitza en nosaltres la Redempció, que no podien aconseguir els sacrificis de l'Antiga Llei.

»La Santa Missa ens situa d'aquesta manera davant els misteris primordials de la fe, perquè és la donació mateixa de la Trinitat a l'Església. Així s'entén que la Missa sigui el centre i l'arrel de la vida espiritual del cristià. És el fi de tots els sagraments. En la Missa s'encamina cap a la seva plenitud la vida de la gràcia, que va ser dipositada en nosaltres pel Baptisme, i que creix, enfortida per la Confirmació»[83].

Una correspondència esforçada

La celebració de l'Eucaristia ha de convertir-se, insisteixo, en el centre i arrel de la vida espiritual d'un fill de Déu, perquè en aquest sagrament culmina el sacrifici de la vida del Fill de Déu: no només el posa davant els nostres ulls i ens concedeix imitar-lo en la nostra resposta quotidiana, sinó que a més ens atorga la gràcia de la Redempció i la possibilitat de lliurar-nos com Ell per a la glòria de Déu i la salvació de les ànimes.

Rebre tan inefable do requereix la nostra esforçada correspondència, i que maldem seriosament per unir-nos — unir tot allò nostre— a l'oblació de Jesús a Déu Pare. «En el Sant Sacrifici de l'altar, el sacerdot pren el Cos del nostre Déu i el Calze amb la seva Sang, i els aixeca sobre totes les coses de la terra, dient: "Per Ipsum, et cum Ipso, et in Ipso" —pel meu Amor!, amb el meu Amor!, en el meu Amor!

»Uneix-te a aquest gest. Més encara: incorpora aquesta realitat a la teva vida»[84].

Desitjo insistir en el fet que el nostre Pare no es va limitar a ensenyar que la Santa Missa és centre i arrel de la vida interior, sinó que també va mostrar com correspondre personalment a la donació de la Trinitat en el Sant Sacrifici, de manera que la lluita espiritual de cadascú girés veritablement entorn de la Missa, d'aquest Sacrifici es nodrís i en aquest Holocaust s'arrelés.

Entre altres consells, comentava que li resultava molt profitós dividir la jornada en dues meitats: una per a preparar la Missa i una altra per a agrair-la; aprofitava el temps del repòs nocturn per a intensificar el diàleg contemplatiu, subratllant la seva dimensió eucarística; i, molt especialment, procurava assaborir i obtenir contingut de cada gest i de cada paraula dels diversos moments que componen la celebració eucarística. Unia tota aquesta exercitació —sempre amb nous matisos— a expressions de fe, esperança i caritat, a situacions i intencions concretes. Com ens ajuda la seva homilia "L'Eucaristia, misteri de fe i d'amor"![85].

Tot el que, amb la gràcia de Crist —saba divina— ens arriba de l'arrel eucarística, exigeix —ja us ho he dit— també esforç de la nostra part. Sant Josepmaria ens exhorta a aquest estupend combat diari: «Lluita per a aconseguir que el Sant Sacrifici de l'Altar sigui el centre i l'arrel de la teva vida interior, de manera que tota la jornada es converteixi en un acte de culte —prolongació de la Missa que has oït i preparació per a la següent—, que es va desbordant en jaculatòries, en visites al Santíssim, en oferiment del teu treball professional i de la teva vida familiar...»[86].

---

[83] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, nn. 86-87.
[84] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 541.
[85] Cf. *És Crist que passa*, nn. 88-91.
[86] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 69.

Comunió amb Crist i unitat de l'Església

En el Sacrifici de l'Altar s'uneixen l'aspecte convivial i el sacrificial: Crist, a través del sacerdot, s'ofereix com a Víctima a Déu Pare, i el mateix Pare ens el lliura a nosaltres com a aliment. Crist sagramentat és el «Pa dels fills»[87]. La comunió del cos i sang del Senyor ens omple d'una gràcia específica, que produeix en l'ànima efectes anàlegs als que l'aliment causa en el cos, «com són el sustentar, el créixer, el reparar i delectar»[88]. Però a diferència de l'aliment corporal, on el cos assimila a si el que menja, aquí succeeix al revés: som nosaltres els assimilats per Crist al seu Cos, ens transformem en Ell. «La nostra participació en el cos i en la sang de Crist, no tendeix a altra cosa que a transformar-nos en allò que rebem»[89].

L'Eucaristia s'alça en l'Església com el sagrament de la unitat, perquè en menjar tots un mateix Pa, ens fem un sol Cos. La Santa Missa i la Comunió edifiquen l'Església, construeixen la seva unitat i la seva fermesa, li donen cohesió. «Els qui reben l'Eucaristia s'uneixen més estretament a Crist. Per això mateix, Crist uneix tots els fidels en un sol cos: l'Església. La comunió renova, fortifica, aprofundeix aquesta incorporació a l'Església realitzada ja pel Baptisme. En el Baptisme vam ser cridats a formar un sol cos (cf. 1 *Cor* 12, 13); l'Eucaristia realitza aquesta crida»[90].

Filles i fills meus, que important és que ens unim al Cap visible, en celebrar o en participar en aquest Sant Sacrifici! Tots ben units al Cap de l'Església universal, al Papa; vosaltres a qui fa de Cap en cada Església particular, als Bisbes, i molt especialment a aquest Pare vostre que el Senyor ha volgut posar com a Cap visible i principi d'unitat en aquesta «petita part de l'Església» que és l'Obra.

Præsta meae menti de te vivere, et te illi semper dulce sapere

Viure de Crist

«La carn de Crist, en virtut de la seva unió amb el Verb, és vivificant»[91]. Sant Lluc escriu: «Tota la multitud intentava tocar-lo, perquè sortia d'Ell una força que curava tots» (*Lc* 6, 19). També el Pa eucarístic és no només pa viu, sinó vivificant, que dóna la vida divina en Crist. En rebre'l, cadascú pot dir amb Sant Pau: «Ja no visc jo, sinó que Crist viu en mi» (*Gal* 2, 20).

Præsta meae menti de te vivere... Aquesta estrofa ens convida a fer que tot en nosaltres s'alimenti de viure sempre de Crist, a assumir una conducta completament fidel al seu amor, a gustar perseverantment les seves dolçors: que el nostre goig i el nostre "gust" estiguin en Crist, que anem a Ell «com el ferro atret per la força de l'imant»[92].

Aquest desig sincer, aquesta petició, ajuda poderosament a anhelar i a tenir cura de la unitat de vida; amb altres paraules: no tenir més que un Senyor en l'ànima (cf. *Mt* 6, 24); no buscar més que una cosa (cf. *Lc* 10, 42), i sotmetre's totalment a un sol Amor, que és Ell; no voler sinó el que vol Déu, i acollir la resta perquè Déu ho vol i en la manera i mesura que Ell ho disposa; estar tan identificat amb Crist, que el compliment de la seva Voluntat es reveli en la criatura com a característica essencial de la pròpia personalitat.

---

[87] Missal Romà, Solemnitat del Cos i la Sang de Crist, Seqüència *Lauda Sion*.
[88] Sant Tomàs d'Aquino, *Summa Teològica*, III, q. 79, a. 1.
[89] Sant Lleó Magne, *Homilia 12 sobre la Passió*, 7 (PL 54, 357).
[90] *Catecisme de l'Església Catòlica*, n. 1396.
[91] Concili d'Efes, any 431 (Denz. 262).
[92] Sant Josepmaria, *Amics de Déu*, n. 296.

Significa posseir «els mateixos sentiments de Crist Jesús» (*Flp* 2, 5); i, per a assolir-ho, demanem-li-ho a Ell, com Sant Josepmaria: «Que jo vegi amb els teus ulls, Crist meu, Jesús de la meva ànima»[93].

Els cristians no hem d'oblidar que, amb el Senyor, *omnia sancta*, tot és sant; sense Ell, *mundana omnia*, tot és mundà. No ens deixem enganyar per la falta d'amor, que s'oculta després d'una aparença de naturalitat, per a no arrossegar amb decisió —per amor— les conseqüències de la fidelitat a Crist. La nostra relació amb Déu només pot construir-se sobre l'únic model que és Crist; i hem de veure amb claredat que la relació de Jesús amb el seu Pare brilla per la seva total unitat: «Jo i el Pare som u» (*Jo* 10, 30).

Unitat de vida

La Santa Missa, per si mateixa i més encara quan hom lluita perquè sigui el centre de la pròpia vida interior, posseeix un poder veritablement unificant de l'existència humana. Jesús sagramentat, en la renovació incruenta del seu sacrifici en el Calvari, pren per complet els treballs i les intencions de la persona que s'uneix a la seva oblació; i els recapitula en l'adoració que Ell rendeix al Pare, en l'agraïment que li manifesta, en la expiació que li ofereix, i en la petició que li dirigeix.

Així com Crist, en el seu caminar terrè, va recapitular la història humana des d'Adam; i, en el seu sacrifici, va recapitular la seva pròpia vida; així també en el Sacrifici de la Missa s'unifica tot el que Déu atorga a la humanitat i se sintetitza tot el que la humanitat pot elevar al Pare en Crist, sota l'impuls del Paràclit. En una paraula, «la Sagrada Eucaristia (...) resumeix i realitza les misericòrdies de Déu amb els homes»[94].

El Sant Sacrifici compendia el que ha de ser la nostra conducta: adoració amorosa, acció de gràcies, expiació, petició; és a dir, dedicació a Déu i, per Ell, als altres. En la Missa deu confluir tot el que ens pesi i ens atabali, tot el que ens ompli d'alegria i ens il·lusioni, cada detall del quefer quotidià; hi hem d'anar amb les preocupacions nostres i les dels altres, les del món enter.

En les passades festes de Nadal, comentava a un grup de germans vostres que no anessin a Betlem només amb les seves intencions i necessitats, que duguessin al Nen els sofriments i les urgències de totes les persones de l'Obra, de l'Església, del món sencer. I el mateix us aconsello ara a totes i a tots: aneu a la Missa, presentant al Senyor les urgències materials i espirituals de tots, com Crist va pujar a la creu carregat amb els pecats dels homes de tots els temps. Intentem pujar amb Ell i com Ell a la Creu, on va intercedir —i ara intercedeix des dels altars i des dels Sagraris d'aquesta terra— davant el seu Pare, per a obtenir a cada criatura, amb sobreabundància divina, les gràcies que necessita, sense excloure'n cap.

Recordeu que, el 1966, Sant Josepmaria va tenir una forta experiència, que va relatar així: «Després de tants anys, aquell sacerdot va fer un descobriment meravellós: va comprendre que la Santa Missa és veritable treball: "operatio Dei", treball de Déu. I aquell dia, en celebrar-la, va experimentar dolor, alegria i cansament. Va sentir en la seva carn l'esgotament d'una labor divina.

»A Crist també li va costar esforç la primera Missa: la Creu»[95].

---

[93] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 19-III-1975.
[94] Sant Josepmaria, *Converses amb Mons. Escrivà de Balaguer*, n. 123.
[95] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, XI estació, n. 4.

Va interpretar aquest episodi com si Déu hagués volgut premiar el seu esforç d'anys per centrar la seva existència sencera en el Sant Sacrifici; i, alhora, confirmar-lo en la validesa sobrenatural d'aquest camí per a arribar a la unitat de vida tan característica de l'esperit de l'Obra. Lluitem, jornada rere de jornada, perquè —fem el que fem— la nostra ment es dirigeixi a Jesucrist, per a adherir-nos als seus designis i també per a endinsar-nos en el seu dolç saber.

Pie pellicane, Iesu Domine, me immundum munda tuo sanguine

Purificar-se més i més

L'antiga creença que el pelícan alimenta les seves cries amb la pròpia sang, fent-la brollar del seu pit ferit amb el bec, ha estat tradicionalment un símbol eucarístic, que tractava d'exemplificar d'alguna manera la inseparabilitat dels aspectes sacrificial i convivial de l'Eucaristia. Efectivament, en la Santa Missa «s'efectua l'obra de la nostra redempció»[96], i se'ns dóna a menjar el cos de Crist i se'ns dóna a beure la seva sang.

En aquest Sagrament, queda palès que la sang de Crist redimeix i alhora alimenta i delecta. És sang que renta tots els pecats (cf. *Mt* 26, 28) i torna pura l'ànima (cf. *Ap* 7, 14). Sang que engendra dones i homes de cos cast i de cor net (cf. *Zac* 9, 17). Sang que embriaga, que emborratxa amb l'Esperit Sant i que desferma les llengües per a cantar i narrar les «magnalia Dei» (Act 2, 11), les meravelles de Déu.

L'Eucaristia, per ser el mateix sacrifici del Calvari, conté en si la virtut de rentar tot pecat i concedir tota gràcia: de la Missa, com del Calvari, neixen els altres sagraments, que després ens dirigeixen a l'Holocaust de Jesucrist com al seu fi. Però el sagrament ordinari —repetiu'ho en el apostolat—, disposat per Déu per a la remissió dels pecats mortals, no és la Missa, sinó el de la Penitència; el de la Reconciliació amb Déu i amb l'Església, mitjançant l'absolució que segueix la confessió plenament sincera i contrita —davant el sacerdot— de tots els pecats mortals encara no perdonats directament en aquest sagrament[97].

Combregar dignament

Mes encara, l'Eucaristia, precisament perquè és manifestació i comunicació d'amor, exigeix, en els qui volen rebre el cos i la sang del Senyor, una clara disposició d'unió a Jesús per la gràcia. «Has pensat en alguna ocasió com et prepararies per a rebre el Senyor, si es pogués combregar una sola vegada en la vida?

»—Agraïm a Déu la facilitat que tenim per a apropar-nos a Ell, però... hem d'agrair-li-ho preparant-nos molt bé, per a rebre'l»[98].

La qualitat i la delicadesa d'aquesta preparació depèn, com ja us recordava abans, de la finor i profunditat interior de la persona, particularment de la seva fe i del seu amor a Jesús sagramentat. «Hem de rebre el Senyor, en l'Eucaristia, com els grans de la terra, millor!: amb adorns, llums, vestits nous...

»—I si em preguntes quina netedat, quins adorns i quines llums has de tenir, et respondré: netedat en els teus sentits, un per un; adorn en les teves potències, una per una; llum en tota la teva ànima»[99].

---

[96] Concili Vaticà II, Const. dogm. *Lumen gentium*, n. 3.
[97] Cf. Joan Pau II, Exhort. apost. *Reconciliatio et pænitentia*, 2-XII-1984, n. 31, I.
[98] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 828.

Naturalment, no cal esperar a ser perfectes —estaríem sempre esperant— per a rebre sacramentalment el Senyor, ni cal deixar d'assistir a Missa perquè falti sentiment o perquè de vegades vinguin distraccions. «Combrega. —No és falta de respecte. —Combrega precisament avui, quan acabes de sortir d'aquell parany.

»—T'oblides que Jesús va dir: no cal el metge als bons, sinó als malalts?»[100].

Menys encara s'ha de deixar de rebre la Santa Comunió, perquè la freqüència en la recepció d'aquest Sagrament sembli que no produeix en nosaltres l'efecte que es podria esperar de la generositat divina. «Quina pila d'anys combregant diàriament! —Un altre seria sant —m'has dit—, i jo sempre igual!

»—Fill —t'he contestat—, segueix amb la diària Comunió, i pensa: què s'hauria fet de mi, si no hagués combregat?»[101].

Més aviat el cristià ha de raonar amb el pensament que aquesta freqüència, ja antiga en l'Església, és signe d'un enamorament autèntic, que les pròpies misèries no poden apagar. «Ànima d'apòstol: aquesta intimitat de Jesús amb tu, tan a prop d'Ell, i tants anys!, no et diu res?»[102].

Quan apuntin aquests fal·laços arguments, o altres de semblants, és el moment d'assumir, més que mai, amb agraïment i confiança en Jesús, l'actitud del centurió, que repetim en la Santa Missa: «Domine, non sum dignus!». No s'ha d'oblidar que, davant la majestat i la perfecció de Crist, Déu i Home, nosaltres som perdularis que no posseeixen res, que estem tacats amb la lepra de la supèrbia, que no sempre veiem la mà de Déu en el que ens succeeix i que, en altres ocasions, ens quedem paralitzats davant la seva Voluntat. Però tot això no justifica l'actitud de retreure'ns; ens ha de conduir, en canvi, a repetir moltes vegades, seguint l'exemple del nostre Pare: «jo voldria, Senyor, rebre-us amb aquella puresa, humilitat i devoció...»

Cuius una stilla salvum facere totum mundum quit ab omni scelere

Donar a conèixer l'eficàcia de l'Eucaristia

Amb aquestes paraules, se'ns esmenta de nou aquesta característica, tan pròpia de l'Eucaristia: la seva "sobreabundància", "l'excés" d'amor diví que se'ns ha concedit i se'ns continua oferint constantment. L'estrofa de l'himne eucarístic es refereix a la dimensió expiatòria d'aquest Sagrament: bastava una gota de la sang de l'Home-Déu per a esborrar tots els pecats de la humanitat. Però va voler vessar-la tota. «Un dels soldats li va obrir el costat amb una llança i a l'instant va brollar sang i aigua» (*Jo* 19, 34). La sang, entre els pobles antics, i en certa manera també avui, suposa signe de vida. Crist va decidir no estalviar gens de la seva sang, també com a manifestació de la seva voluntat precisa de comunicar-nos tota la seva Vida.

Contemplar el lliurament total de Jesús per nosaltres, considerar una vegada més que «no és possible separar en Crist el seu ésser de Déu-Home i la seva funció de Redemptor»[103], ens encoratja a ser conscients que nosaltres no podem contentar-nos

---

[99] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 834.
[100] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 536.
[101] *Ibíd.,* n. 534.
[102] *Ibíd.,* n. 321.
[103] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 122.

amb conduir-nos personalment com ànimes d'Eucaristia: hem d'impulsar que també els altres prenguin aquesta determinació.

No n'hi ha prou que cadascun, cadascuna, de nosaltres busqui i tracti el Senyor en l'Eucaristia; hem d'aconseguir "contagiar" —en la nostra labor apostòlica— d'altres com més millor, perquè també mirin i freqüentin aquesta amistat inigualable. «Estimeu moltíssim Jesús sagramentat, i procureu que moltes ànimes l'estimin: només si fiqueu aquesta preocupació en les vostres ànimes, sabreu ensenyar-la als altres, perquè donareu el que visqueu, el que tingueu, el que sigueu»[104].

Davant la trista ignorància que hi ha, fins i tot entre molts catòlics, pensem, filles i fills meus, en la importància d'explicar a les persones què és la Santa Missa i tot el que val, amb quines disposicions es pot i es deu rebre el Senyor en la comunió, quina necessitat ens constreny d'anar a visitar-lo en els sagraris, com es manifesten el valor i el sentit de la «urbanitat de la pietat»[105].

Aquí se'ns obre un camp inesgotable i fecundíssim per a l'apostolat personal, que portarà com a fruit, per benedicció del Senyor, moltíssimes vocacions. Així ens ho va repetir el nostre estimadíssim Pare des del principi, també amb el seu comportament diari. «Per a complir aquesta Voluntat del nostre Rei Crist» (el nostre Pare es refereix amb aquestes paraules a l'extensió de l'Obra per l'orbe), «cal que tingueu molta vida interior: que sigueu ànimes d'Eucaristia, virils!, ànimes d'oració. Perquè només així vibrareu amb la vibració que l'esperit de l'Obra exigeix»[106].

Estimar la mortificació i la penitència

Per a convertir-nos realment en ànimes d'Eucaristia i ànimes d'oració, no es pot prescindir de la unió habitual amb la Creu, també mitjançant la mortificació buscada o acceptada. Don Álvaro del Portillo ens ha deixat escrit que, en una ocasió, el nostre Pare preguntava a un grup de fills seus: «Què farem per a ser apòstols, com el Senyor vol, a l'Opus Dei?». I va respondre immediatament, amb energia i amb convenciment fermíssim: «dur Crist crucificat en nosaltres! (...). El Senyor escolta les peticions de les ànimes mortificades i penitents»[107]. Don Álvaro treia de seguida la conclusió, que aplicava a si mateix i a tots: «Considereu que, per a ser fidels al gran compromís de corredimir, hem d'identificar-nos personalment amb nostre Senyor Jesucrist, mitjançant la crucifixió de les nostres passions i concupiscències en l'ànima i en el cos (cf. *Gal* 5, 24). Aquesta és la divina "paradoxa" que ha de renovar-se en cadascú: "Per a Viure cal morir" (*Camí*, n. 187)»[108].

Precisament en el sagrament del Sacrifici del Fill de Déu, obtenim la gràcia i la força per a identificar-nos amb Crist en la Creu. No ho dubtem: l'origen i l'arrel de la nostra vida de mortificació es troben en la devoció eucarística. Només serem en condicions d'afirmar que som autèntiques ànimes d'Eucaristia, si vivim de debò —*cum gaudio et pace*— clavats amb Crist en la Creu; si sabem «subjectar-nos i humiliar-nos, per l'Amor», si «els nostres pensaments, els nostres afectes, els nostres sentits i potències, les nostres paraules i les nostres obres», tot, està "ben lligat", per l'amor a la Mare de Déu, a la Creu del seu Fill»[109]. Una ànima d'Eucaristia necessàriament és, sempre i alhora, una ànima

---

[104] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, 4-IV-1970.
[105] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 541.
[106] Sant Josepmaria, *Instrucció*, 1-IV-1934, n. 3.
[107] Recollit per Don Álvaro del Portillo, *Carta*, 16-VI-1978.
[108] *Ibid*.
[109] *Ibid*.

sacerdotal; i de manera concreta, si la criatura es consumeix en desigs de reparar i de sacrificar. Llavors guarda una ànima «essencialment, totalment!, eucarística»[110].

Quan ens prenem seriosament allò que la Missa és «la nostra Missa, Jesús», perquè la celebra Jesús amb cadascun de nosaltres, perquè cadascun fa de si una oblació a Déu Pare unida a la de Crist, llavors dura les vint-i-quatre hores de la jornada. «Estimeu molt el Senyor. Tingueu afany de reparació, d'una major contrició. Cal desagreujar-lo, primer per nosaltres mateixos, com el sacerdot fa abans de pujar a l'altar. I nosaltres, que tenim ànima sacerdotal, convertim la nostra jornada en una missa, molt units a Crist sacerdot, per a presentar al Pare una oblació santa, que repari per les nostres culpes personals i per les de tots els homes (...). Tracteu-me bé al Senyor, en la Missa i durant tot el dia»[111].

Iesu, quem velatum nunc aspicio, / oro, fiat illud quod tam sitio, / ut te revelata cernens facie, / visu sim beatus tuæ gloriæ

Fam de veure el rostre de Crist

Conclou l'Adoro *te devote* amb aquesta estrofa, que es podria resumir així: Senyor, que et vull veure! Molt lògica conclusió, ja que l'Eucaristia, «penyora de la glòria venidora»[112], ens concedeix una bestreta de la vida definitiva. «L'Eucaristia és veritablement una escletxa del Cel que s'obre sobre la terra. És un raig de glòria de la Jerusalem celestial, que penetra en els núvols de la nostra història i projecta llum sobre el nostre camí»[113].

Aquest tresor central de l'Església anticipa l'eternitat, perquè ens converteix en comensals del "Sopar de l'Anyell", on els benaurats se sadollen de la visió de Déu i del seu Crist (cf. *Ap* 19, 6-10). Nosaltres aconseguim ja, per la gràcia de Déu, accés a la mateixa realitat, però no de manera plena: només imperfectament (cf. 1 *Cor* 13, 10-12). Amb el do del Sagrament se'ns augmenta i es consolida la vida nova conferida amb el Baptisme, que està cridada a la seva perfecció en la glòria.

La recepció de Jesús en la Sagrada Comunió ens obté serenitat davant la mort i davant la incertesa del judici, perquè Ell ha assegurat: «El qui menja la meva carn i beu la meva sang té vida eterna i Jo el ressuscitaré l'últim dia» (*Jo* 6, 54). «Qui s'alimenta de Crist en l'Eucaristia no ha d'esperar el més enllà per a rebre la vida eterna: *la posseeix ja en la terra* com a primícia de la plenitud futura, que abraçarà l'home en la seva totalitat. En efecte, en l'Eucaristia rebem també la garantia de la resurrecció corporal al final del món»[114]. La fe i l'esperança eucarístiques allunyen de nosaltres molts temors.

La Sagrada Eucaristia és «l'acció més sagrada i transcendent que els homes, per la gràcia de Déu, podem realitzar en aquesta vida: combregar amb el Cos i la Sang del Senyor ve a ser, en cert sentit, com deslligar-nos dels nostres lligams de terra i de temps, per a estar ja amb Déu en el Cel, on Crist mateix eixugarà les llàgrimes dels nostres ulls i on no hi haurà mort, ni plor, ni crits de fatiga, perquè el món vell ja haurà acabat (cf. *Ap* 21, 4)»[115].

---

[110] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 826.
[111] Sant Josepmaria, Apunts presos en una tertúlia, 6-X-1968.
[112] Concili Vaticà II, Const. *Sacrosanctum Concilium*, n. 47.
[113] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 19.
[114] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 18.
[115] Sant Josepmaria, *Converses amb Mons. Escrivá de Balaguer*, n. 113.

Aquest Sagrament es col·loca com en el llindar entre aquesta vida i l'altra, no només quan s'administra als moribunds en forma de viàtic; sinó més pròpiament perquè conté el *Christus passus*, ja gloriós, de manera que participa en l'ordre sacramental de la condició d'aquesta vida, mentre substancialment pertany ja a l'altra. També per això, la pietat eucarística ens anirà fent més i més Opus Dei, empenyent-nos a conduir-nos com a contemplatius en el món, ja que caminem estimant en la terra i en el Cel: «no "entre" el Cel i la terra, perquè som del món. En el món i en el Paradís alhora! Aquesta seria com la fórmula per a expressar com hem de compondre la nostra vida, mentre siguem "in hoc sæculo"»[116].

Penyora de la vida eterna

El pla salvífic de Déu s'incoa en aquesta etapa terrena, que és "penúltima", i es consuma en la que ha de venir, que és eterna[117]. Així, la fe comporta certa incoació del coneixement cara a cara, una incoació de la visió gloriosa i beatífica. En l'Eucaristia, la tensió a la glòria troba suport sobretot en l'amor que neix del tracte. L'ànima eucarística anhela adorar obertament el Qui ja adora ocult en el Pa, perquè el tracte repetit amb un amor amagat genera un desig irrefrenable de posseir-lo obertament. «Tracta la Humanitat Santíssima de Jesús... I Ell posarà en la teva ànima una fam insaciable, un desig "desbaratat" de contemplar la seva Faç»[118].

Aquesta ha estat sempre la impaciència dels sants, que guardava Sant Josepmaria en el seu cor. «Els qui s'estimen, procuren veure's. Els enamorats només tenen ulls per al seu amor. No és lògic que sigui així? El cor humà sent aquests imperatius. Mentiria si negués que em mou tant l'afany de contemplar la faç de Jesucrist. "Vultum tuum, Domine, requiram" (*Sal* 26, 8), cercaré, Senyor, el teu rostre. M'il·lusiona tancar els ulls, i pensar que arribarà el moment, quan Déu vulgui, que podré veure'l, no "com en un mirall, i sota imatges fosques... sinó cara a cara" (1 *Cor* 13, 12). Sí, fills, "el meu cor està assedegat de Déu, del Déu viu: quan vindré i veuré la faç de Déu?" (*Sal* 41, 3)»[119].

La devoció eucarística anirà comunicant i augmentant en nosaltres aquesta ànsia, fins a convertir l'estar amb Crist en l'única cosa que ens importi, sense que això ens aparti d'aquest món; al contrari, l' estimarem més apassionadament, amb el nostre cor unit estretament al Cor de Jesucrist. La intimitat, el tracte amb el Senyor en l'Eucaristia, ens anirà imprimint amb vigor el convenciment que la felicitat no es troba en aquests o aquells béns de la terra, que envelliran i desapareixeran; sinó en el fet de romandre per sempre amb Ell, perquè la felicitat és Ell, que ja ara posseïm com «tresor infinit, margarita preciosíssima» en aquest Sagrament[120]. «Quan donava la Sagrada Comunió, aquell sacerdot sentia ganes de cridar: aquí et dono la Felicitat!»[121].

La Verge Santíssima, dona eucarística

Amb aquesta advocació —«dona eucarística»—, Joan Pau II ha proposat a l'Església l'exemple de Maria com "escola" i "guia" per a aprendre a esbalair-nos —que equival a acollir, adorar, agrair...— davant el misteri de l'Eucaristia[122]. A la llum de la fe, ho entenem molt bé, com va succeir al nostre Pare, que ens feia considerar que en la Santa Missa,

---

[116] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 27-III-1975.
[117] Cf. Joan Pau II, Litt. enc. *Evangelium vitæ*, 25-III-95, n. 2.
[118] Sant Josepmaria, *Via Crucis*, VI estació, n. 2.
[119] Sant Josepmaria, Apunts presos en una meditació, 25-XII-1973.
[120] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 432.
[121] Sant Josepmaria, *Forja*, n. 267.
[122] Cf. Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, nn. 53-58.

«d'alguna manera, intervé la Verge Santíssima, per l'íntima unió que té amb la Trinitat Beatíssima i perquè és Mare de Crist, de la seva Carn i de la seva Sang: Mare de Jesucrist, perfecte Déu i perfecte Home. Jesucrist concebut en les entranyes de Maria Santíssima sense obra de baró, per la sola virtut de l'Esperit Sant, duu la mateixa Sang de la seva Mare: i aquesta Sang és la que s'ofereix en sacrifici redemptor en el Calvari i en la Santa Missa»[123].

Maria, al peu de la Creu, va unir el seu propi sacrifici interior —«vegeu si hi ha dolor com el meu dolor» (*Lm* 1, 12)— al del seu Fill, cooperant a la Redempció en el Calvari. Ella mateixa, «present amb l'Església, i com a Mare de l'Església, en totes les nostres celebracions eucarístiques»[124], coopera amb el Fill a difondre en el món —Mitjancera de tota gràcia!— la infinita força santificadora del Sant Sacrifici que només Jesús compleix.

Filles i fills meus, si d'alguna manera ens hem confrontat amb Dimes, el bon lladre, i amb l'Apòstol Tomàs, com no mirar Maria per a conèixer i estimar més Jesús sagramentat, per a aprendre d'Ell i imitar-lo, per a «tractar-lo bé»? En aquesta personalíssima labor, que de manera incessant ens renovarà interiorment i ens omplirà de desigs de santedat i apostolat, ajudem-nos amb la contemplació dels misteris del Rosari, des de l'Anunciació, quan veiem com la Verge acull incondicionalment al seu si puríssim el Verb encarnat, fins a la seva glorificació, quan Déu la rep en cos i ànima en la glòria, i la corona com a Reina, Mare i Senyora nostra.

«A Jesús sempre s'hi va i s'hi "torna" per Maria»[125]. Demanem a la nostra Mare que ens prengui sempre de la mà, i especialment en aquest *Any de l'Eucaristia* perquè constantment diguem al Senyor sagramentat, amb les paraules i les obres: «t'adoro, t'estimo!» *Adoro te devote!* I quan ho fem, escoltem el nostre estimadíssims Pare, que ens insisteix: «invoqueu Maria i Josep, perquè d'alguna manera seran presents en el Sagrari, com ho van ser a Betlem i a Natzaret (...). No ho oblideu!»[126].

Amb tot afecte, us beneeix

el vostre Pare

+ Xavier

Roma, 6 d'octubre de 2004, segon aniversari de la canonització de Sant Josepmaria.

---

[123] Sant Josepmaria, *És Crist que passa*, n. 89.
[124] Joan Pau II, Litt. enc. *Ecclesia de Eucharistia*, 17-IV-2003, n. 57.
[125] Sant Josepmaria, *Camí*, n. 495.
[126] Sant Josepmaria, Apunts presos en una conversa, 6-VI-1974.